

Securitatea informațională și terorismul preocupare globală

Tatiana Busuncian
Dr., conf. univ.

Chișinău - 2026

Conținuturi, obiective de referință, cuvinte-cheie

Conținuturi:

1. Istoriografia cercetării securității informaționale și terorismului internațional
2. Noțiunea de securitate informațională și noțiunea de terorism
3. Eficiența și rolul colaborării internaționale în domeniul prevenirii și combaterii terorismului

Obiective de referință:

- Să relateze despre istoriografia cercetării securității informaționale
- Să definească noțiunea de securitate informațională și noțiunea de terorism
- Să estimeze provocările actuale în domeniul securității informaționale
- Să evalueze eficiența și rolul colaborării internaționale în domeniul prevenirii și combaterii terorismului

📄 **Cuvinte-cheie:** securitate informațională, terorism, colaborare, global

Terorismul – amenințare majoră la adresa securității statelor și civilizației

Terorismul contemporan reprezintă una dintre cele mai complexe și periculoase amenințări la adresa păcii și stabilității internaționale. Fenomenul s-a transformat dramatic în ultimele decenii, evoluând de la acte izolate la operațiuni coordonate la nivel global, utilizând tehnologii avansate și exploatarea vulnerabilităților sistemelor moderne de securitate.

Amenințarea terorismului nu mai cunoaște granițe geografice sau culturale, afectând în egală măsură state dezvoltate și în curs de dezvoltare, democrații consolidate și societăți aflate în tranziție.

Istoriografia cercetării securității informaționale și terorismului internațional

Informația constituie elementul fundamental al lumii contemporane, reprezentând obiectul principal de lucru în societatea modernă. Este un element indispensabil care asigură funcționalitatea oricărui sistem complex, alături de infrastructura tehnologică și echipamentul de protecție aferent. Calitatea, fiabilitatea și securitatea informațiilor deținute de părțile implicate într-o confruntare afectează în mod direct capacitatea lor de acțiune și răspuns, influențând rezultatele strategice ale oricărei competiții geopolitice sau economice.

De la sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI, s-a dezvoltat un spectru larg și diversificat de cercetări științifice consacrate problemelor securității informaționale, reflectând importanța crescândă a acestui domeniu pentru securitatea națională și internațională. Cercetarea fenomenului securității informaționale are un caracter profund interdisciplinar și complex, necesitând abordări integrate din multiple perspective academice și practice.

În prezent, acest subiect captivează atenția cercetătorilor și specialiștilor din numeroase domenii academice: teoria relațiilor internaționale, științe militare, psihologie socială și cognitivă, jurnalism investigativ, studii de comunicare, informatică aplicată și drept internațional. Analiza sistematică a surselor bibliografice care vizează direct problematica securității informaționale internaționale este organizată din perspectiva arealului geografic academic și consecutivitatea cronologică, respectând logica obiectului și subiectului de cercetare. Fundamentarea conceptuală este construită pe baza cercetării riguroase a lucrărilor realizate de autori occidentali, din România, Federația Rusă și din Republica Moldova, oferind astfel o perspectivă comprehensivă și echilibrată asupra fenomenului studiat.

Istoriografia cercetării: perspectiva occidentală

În literatura de specialitate occidentală este descris un număr semnificativ de idei și propuneri rezonabile de natură teoretică și practică, identificându-se multiple abordări științifice cu privire la problemele de utilizare strategică a informațiilor, resurselor și tehnologiilor informaționale orientate spre atingerea scopurilor politice, economice, sociale, militare și de altă natură în contextul global contemporan.

Aceste idei fundamentale sunt susținute și dezvoltate de autori de renume internațional precum **Alvin Toffler**, care a explorat impactul revoluției informaționale asupra structurilor de putere, **Joseph E. Stiglitz**, laureat al Premiului Nobel pentru Economie, **Yoneji Masuda**, pionier al conceptului de societate informațională, **Michael N. Schmitt**, expert în dreptul cibernetic internațional, și **Philippe Moreau Defarges**, analist al relațiilor internaționale în era digitală.

Contribuțiile acestor cercetători au fundamentat înțelegerea modernă a securității informaționale ca domeniu strategic esențial pentru securitatea națională și internațională în secolul XXI.

Istoriografia cercetării: perspectiva românească și rusă

Școala românească

Specificul lucrărilor autorilor români constă în evaluarea comprehensivă a perspectivelor de dezvoltare a tuturor instituțiilor de securitate și informații în contextul integrării euro-atlantice și al provocărilor securitare moderne.

Cercetători de prestigiu precum **Vasile Manea, Rodica Popa, Constantin Niță, Traian Tănase și Cosmin Stoica** susțin cu argumente solide ideea că securitatea informațională transcende simplele aspecte strategice, rezumând o întreagă epocă istorică și oglindind capacitățile științifice, economice, culturale și tehnice specifice perioadei în care se desfășoară, precum și gradul de dezvoltare al actorilor implicați în acest proces complex.

Școala rusă

Investigațiile cercetătorilor din Federația Rusă, ale căror lucrări se referă la problemele securității informaționale și societății informaționale în contextul globalizării, sunt prezentate și analizate într-un șir impresionant de lucrări academice realizate de specialiști recunoscuți.

Printre aceștia se numără **Irina A. Belevskaia, Mihail Yu. Zelenkov, Galina N. Chusavitina, Leila Z. Davletkirieva, Elena V. Cernova, Aleksandr A. Streltsov, Mihail M. Rassolov și Sergei V. Starkin**, care au contribuit semnificativ la dezvoltarea teoriei și practicii securității informaționale în spațiul post-sovietic și la nivel internațional.

Istoriografia cercetării: perspectiva moldovenească

Procesul de studiere sistematică a securității informaționale în Republica Moldova este relativ nou, intensificându-se semnificativ după declararea independenței statului în 1991 și confruntarea cu noile realități ale securității în era informațională. În spațiul științific academic al Republicii Moldova, tema investigației este supusă unor cercetări riguroase în articole științifice, studii de caz și materiale analitice elaborate de politologi, sociologi, specialiști în securitate și jurnaliști investigativi.

Printre cercetătorii autohtoni care au contribuit semnificativ la dezvoltarea acestui domeniu se numără **Nicolae Afanas, Tatiana Busuncian, Valeriu Capcelea, Dumitru Hatneanu, Victor Moraru, Sergiu Moraru și Grigore Safonov**. De asemenea, în cadrul conferințelor științifice naționale și internaționale organizate pe teritoriul țării sunt puse în discuție, dezbătute și prezentate analize profunde și recomandări practice ce vizează modernizarea și eficientizarea sistemului de securitate al Republicii Moldova, adaptarea acestuia la standardele euro-atlantice și la provocările contemporane ale securității informaționale.

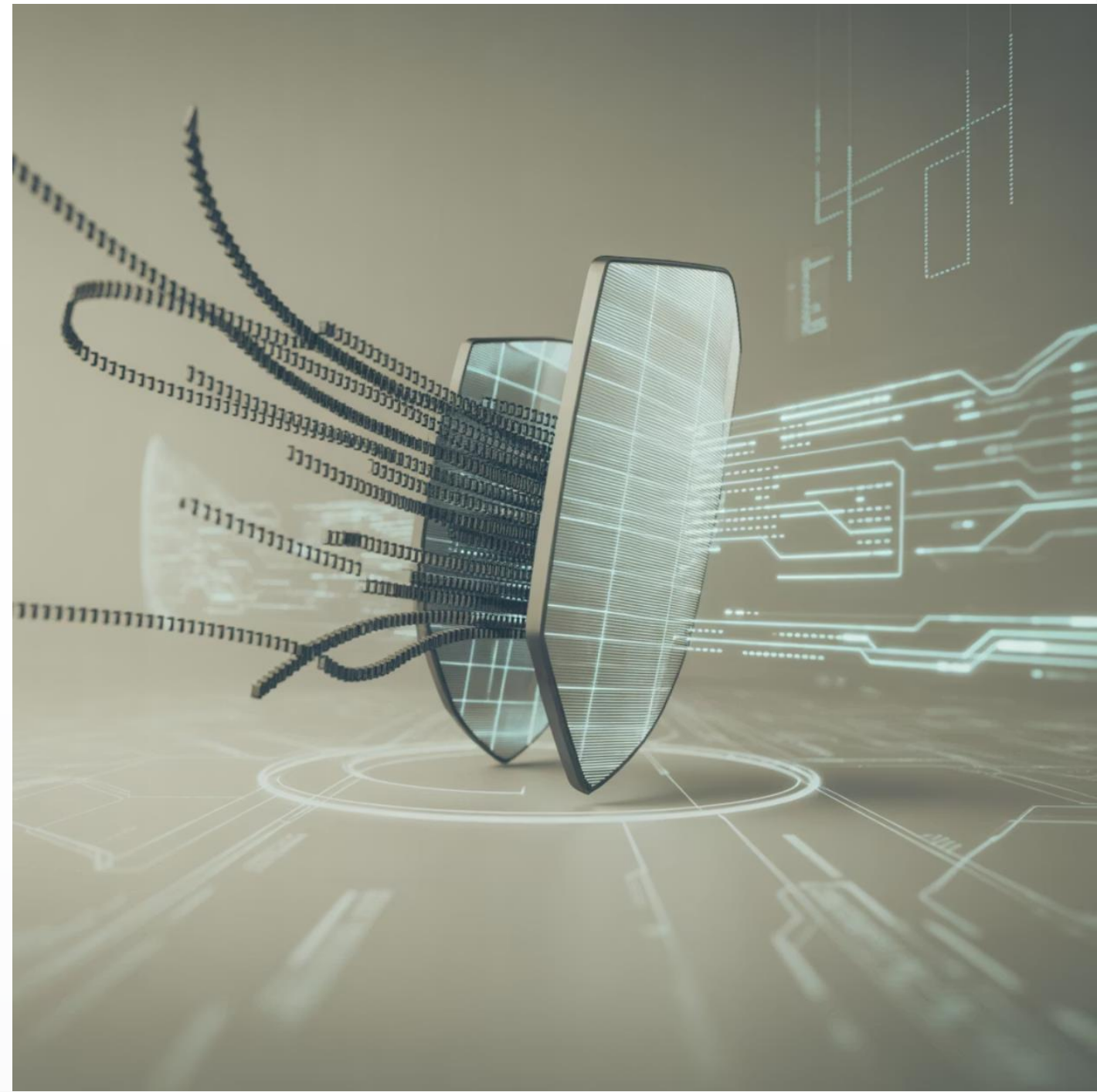
Abordările diversificate la tema cercetată și sinteza critică a lucrărilor autorilor citați din diferite școli academice ne determină să constatăm cu certitudine că sfera informațională, ca factor determinant de organizare a societății contemporane, exercită o influență activă și profundă asupra tuturor componentelor securității statului: politice, economice, sociale, de apărare, diplomatice și tehnologice. În cea mai mare parte, integritatea și coeziunea lumii contemporane, ca societate globală interconectată, este asigurată de schimbul continuu, rapid și masiv de informații prin rețele și platforme digitale complexe.

Provocări contemporane în gestionarea securității informaționale

În noul context de securitate multidimensional, securitatea informațiilor și cooperarea internațională eficientă dintre state au sarcina complexă de a identifica și de a sprijini oportunitățile strategice care vizează atingerea intereselor naționale și internaționale legitime, precum și de a afirma și proteja valorile fundamentale de securitate, folosind instrumentele specifice și adaptate epocii informaționale în care trăim.

În gestionarea securității informaționale se poate observa că provocările majore vin de la diferiți actori ai așa-numitului „război informațional” – state, actori non-statali, grupuri teroriste, organizații criminale și hackeri independenți. Identificarea precisă și monitorizarea acestor actori în societatea modernă, plină de posibilități tehnologice avansate și în continuă evoluție, este și mai complexă, necesitând resurse considerabile și expertize specializată.

La etapa actuală există o nevoie urgentă și imperativă de politici de stat bine definite, coerente și adaptabile, care să reunească într-un mod echilibrat principiile democratice fundamentale și libertatea de informare cu cerințele stringente ale securității informaționale a unei țări. Realizările științifice și tehnologice remarcabile din ultimele decenii au favorizat creșterea economică sustenabilă, dezvoltarea nivelului de bunăstare a populației, creșterea competitivității statelor în comunitatea mondială, îmbunătățirea gradului de asigurare a securității naționale și integrarea echitabilă în economia mondială globalizată. Ponderea substanțială și expertiza necesară în domeniul securității informaționale aparține întregii umanități – aproape orice tehnologie inventată care a implicat sferile sociale, economice și politice a influențat în mod semnificativ traiectoria dezvoltării civilizației umane.

Noțiunea de securitate informațională: cadrul legal al Republicii Moldova

Conform Legii privind Concepția securității informaționale a Republicii Moldova, cadrul conceptual este definit prin următoarele noțiuni fundamentale:

Securitate informațională

Stare de protecție a persoanei, societății și a statului, care determină capacitatea de rezistență la amenințările împotriva confidențialității, integrității și disponibilității informațiilor în spațiul informațional national și internațional.

Securitate informațională a RM

Stare de protecție a persoanei, societății și a statului, a drepturilor și intereselor acestora în spațiul informațional, stipulate de Constituție și alte legi ale Republicii Moldova, precum și a drepturilor ce țin de căutarea, crearea, recepționarea, expedierea, distribuirea, prelucrarea, stocarea, utilizarea și protecția informației.

Spațiu informațional

Mediu complex de activitate asociat cu formarea, crearea, transformarea, transmiterea, utilizarea și stocarea informațiilor, care produce efecte semnificative la nivel de conștiință individuală și socială, asupra infrastructurii informaționale și asupra informației în sine.

Politica de asigurare

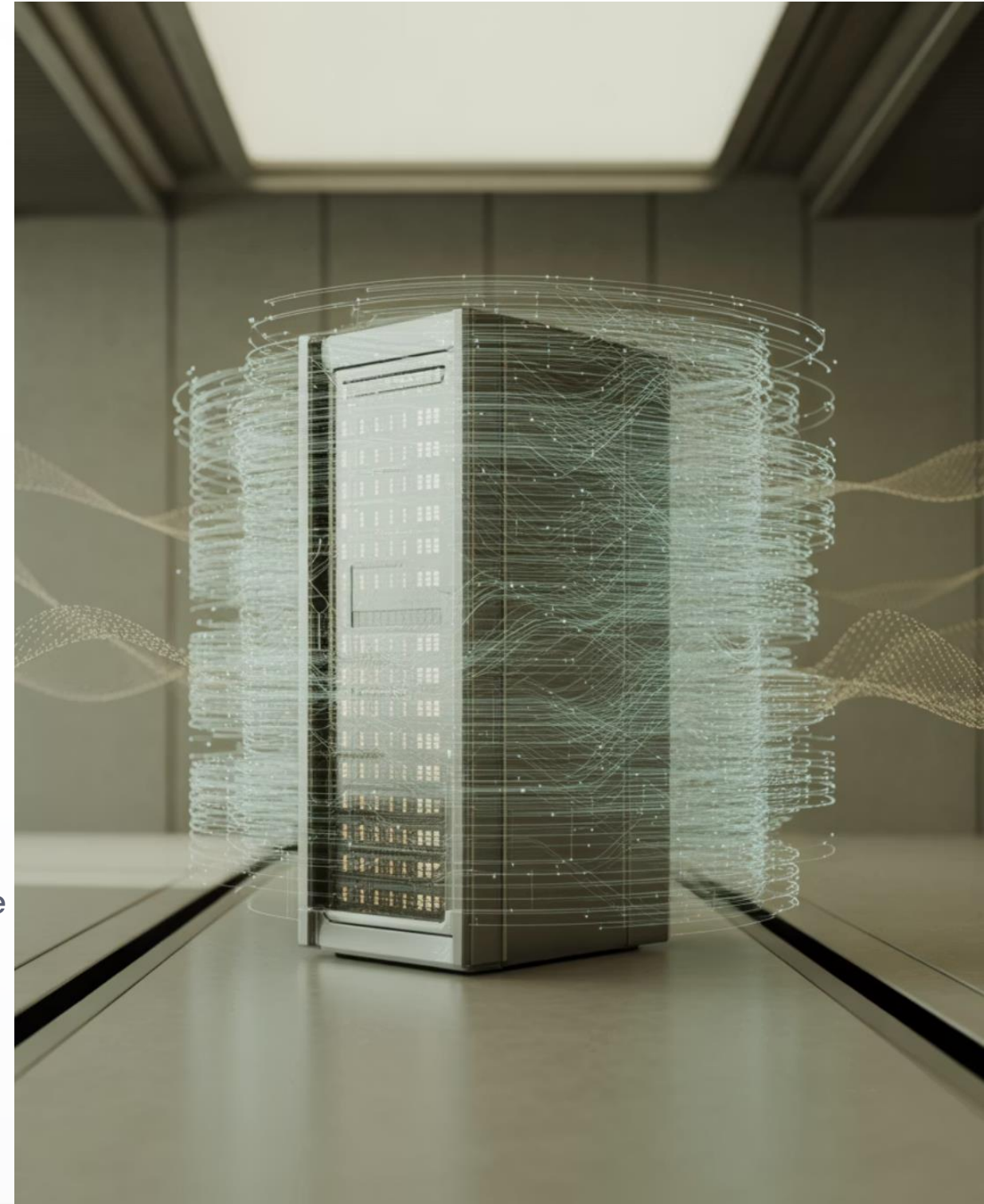
Domeniu strategic ce determină direcțiile de bază ale activității autorităților administrației publice, obligațiile și responsabilitățile acestora privind protejarea intereselor naționale în spațiul informațional, bazată pe respectarea echilibrului dintre interesele persoanei, societății și statului.

Starea actuală a securității informaționale în Moldova

Securitatea informațională a Republicii Moldova prezintă încă o structură rigidă și vulnerabilă, care necesită o restructurare comprehensivă cât mai grabnică și o modernizare accelerată a tuturor componentelor sistemului. Măsurile speciale de protecție întreprinse până în prezent pentru a preveni atacurile cibernetice moderne și sofisticate asupra infrastructurilor critice ale întreprinderilor responsabile și instituțiilor guvernamentale nu sunt suficiente pentru a face față provocărilor actuale și viitoare ale amenințărilor cibernetice în continuă evoluție.

Pentru a preveni și contracara eficient amenințările cibernetice complexe este necesar și urgent să se implementeze soluții complete, integrate și adaptive pentru protecția rețelelor informatice, care să includă măsuri tehnice avansate, proceduri organizaționale robuste și soluții strategice de asigurare a securității naționale în domeniul cibernetic. În lumea tehnologiei digitale de astăzi, caracterizată prin interconectivitate profundă și dependență crescută de sisteme informatice, multe entități guvernamentale și din sectorul privat consideră că o alianță strategică eficientă de partajare a informațiilor despre securitatea cibernetică între agențiile guvernamentale specializate și întreprinderile private din sectoarele critice reprezintă cursul principal și cel mai eficient al acțiunilor coordonate de apărare împotriva atacurilor informatice.

La etapa actuală de dezvoltare, Republica Moldova are nevoie imperativă de politici clare și reglementări specifice, moderne și adaptabile pentru menținerea unui nivel înalt și constant în securitatea rețelelor și a sistemelor informaționale naționale, precum și implicarea activă și responsabilă a operatorilor de servicii esențiale în asigurarea și partajarea informației pentru menținerea securității cibernetice la nivel național și regional.

Provocări globale în securitatea cibernetică

Inventivitatea și adaptabilitatea infractorilor ciberneticici, care dezvoltă constant noi modalități sofisticate de a profita de breșele și vulnerabilitățile de securitate în detrimentul cetățenilor individuali, întreprinderilor private și guvernelor naționale, depășesc cu mult granițele tradiționale ale jurisdicțiilor naționale, creând provocări complexe pentru aplicarea legii și cooperarea internațională. Astfel, sunt necesare investiții considerabile și o multitudine de măsuri coordonate ce țin de dezvoltarea capacității tehnice și instituționale, precum și a infrastructurii necesare care să permită depistarea rapidă, investigarea profesionistă și urmărirea în timp util a conexiunilor informatice suspecte și a posibilelor legături cu alte forme grave de activitate infracțională transnațională.

Recunoașterea necesității

Guvernul Republicii Moldova recunoaște necesitatea imperativă de a îmbunătăți substanțial securitatea informațională și înțelege profund că această securitate este corelată în mod direct și indisolubil cu securitatea națională globală în această epocă globalizată a tehnologiei digitale.

Finalizarea legislației

Finalizarea și armonizarea legislației naționale în acest domeniu strategic, inclusiv stabilirea clară și aplicarea riguroasă a măsurilor de securitate de bază pentru întreaga infrastructură informațională națională critică, constituie o prioritate absolută a guvernului în agenda de securitate națională.

Sistemul de securitate

Acest ansamblu legislativ și regulatory reprezintă unul dintre pilonii principali și fundamentali ai unui sistem național comprehensiv, eficient și rezilient de securitate cibernetică, capabil să răspundă provocărilor prezentului și viitorului.

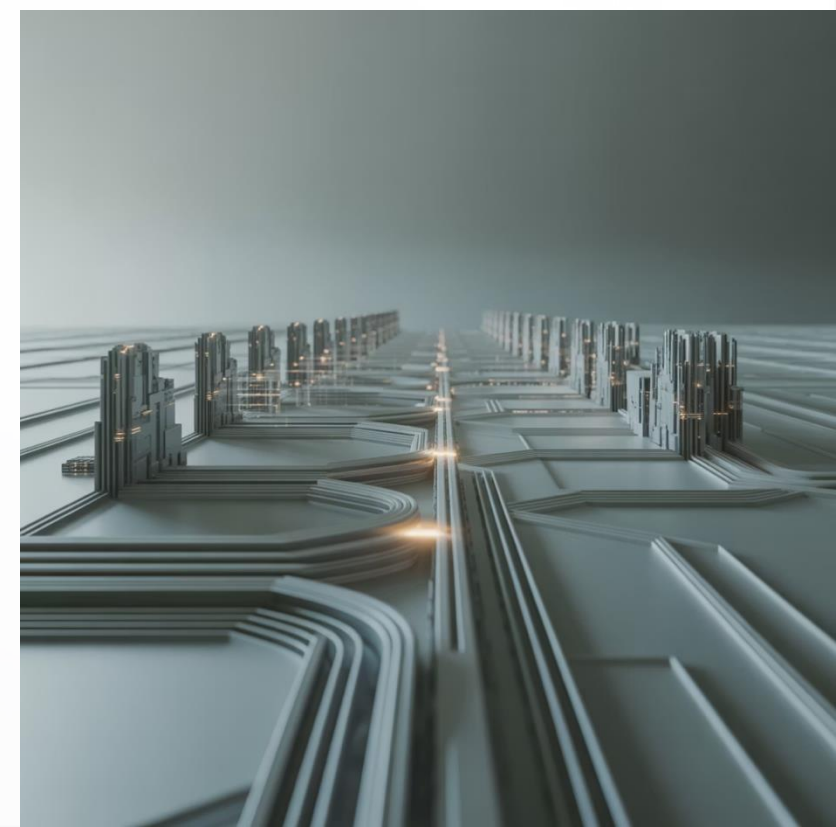
Spațiul informațional: noul câmp de bătălie

Spațiul informațional reprezintă de fapt un teren strategic de confruntare care a devenit un nou mediu complet de ducere a războiului – al cincilea domeniu operațional după uscat, mare, aer și spațiu cosmic. Este evident și incontestabil faptul că toate conflictele contemporane și cele viitoare au și vor avea obligatoriu o componentă virtuală semnificativă și decisivă, fie în faza inițială a conflictului sau războiului pentru obținerea avantajului strategic, fie sub formă de agresiune directă și intensă în sensul propriu al cuvântului, fără desfășurarea necesară a altor forme tradiționale de luptă armată.

În absența unor acorduri internaționale clare, comprehensive și universal acceptate, precum și a dorinței politice reale de a conveni asupra normelor generale obligatorii de interpretare și reglementare a problemei securității cibernetice, actorii statali și non-statali cu intenții agresive și destabilizatoare posedă o agilitate operațională remarcabilă și flexibilitate strategică considerabilă în dezvoltarea creativă și punerea în aplicare rapidă a potențialelor atacuri cibernetice de amploare împotriva adversarilor lor percepuți.

Protejarea informațiilor extrem de sensibile, clasificate și strategice, precum și a infrastructurii critice naționale și internaționale, reprezintă cel mai important și vital aspect al securității interne și externe în era digitală. Societățile moderne, complexe și interconectate depind fundamental de aceste sisteme pentru a funcționa eficient, în siguranță și continuu. Protecția robustă a datelor personale și instituționale și asigurarea disponibilității non-stop, fără întreruperi, a sistemelor critice de comunicații au devenit probleme vitale de supraviețuire și reziliență în secolul XXI. Spațiul cibernetic oferă oportunități enorme pentru dezvoltare economică, inovare tehnologică și progres social, dar aceasta implică, de asemenea, amenințări reale, concrete și în continuă evoluție la adresa securității interne, integrității datelor sensibile, funcționării sistemelor electronice vitale și a dreptului fundamental la viață privată al cetățenilor.

Noțiunea de terorism: rădăcini etimologice și istorice

Din punct de vedere etimologic profund, noțiunea de **terorism** este un derivat lingvistic de la cuvântul *teroare*, care are origine latină clară și bine documentată. Încă înainte de romani, în mitologia greacă antică bogată și complexă, teroarea personificată (*Phobos*) și frica incarnată (*Deimos*) erau numele mitologice date celor doi cai puternici și temibili care trăgeau carul legendar de luptă al lui Ares, zeul înfricoșător al războiului și al conflictelor armate.

Simbolistica antică

Simbolistica profundă a acestor concepte mitologice este extrem de semnificativă pentru înțelegerea fenomenului. Războiul, lupta armată și conflictul violent presupun inevitabil recurgerea deliberată la folosirea forței brute, a mijloacelor violente distructive și a tacticilor de intimidare psihologică.

Frica în concepția elenă

Frica era cunoscută și analizată de filozofii și gânditorii eleni ca o reacție naturală, adaptativă și inevitabilă la lucruri noi și ciudate, neașteptate și periculoase care provocau nesiguranță. Era o reacție emoțională puternică a cetățenilor eleni la schimbările politice majore și transformările radicale din cetate (*polis*), în special în cazurile în care aceste schimbări erau atât de profunde și semnificative încât să amenințe direct securitatea lor individuală, bunăstarea familială și stabilitatea comunității sociale din care făceau parte integrantă.

1

2

3

Resorturile psihologice

Resorturile psihologice fundamentale ale acestui proces complex sunt frica instinctivă (teama primară) și teroarea calculată (panica indusă strategic). Grecii antici subliniau cu perspicacitate independența relativă și interrelația dinamică dintre aceste două concepte psihologice distincte dar interconectate.

Teroarea era percepută încă din antichitate ca folosirea sistematică, calculată și instrumentală a fricii pentru a obține anumite obiective politice sau militare specifice. Prin noțiunea complexă de teroare, examinată independent ca fenomen psihosocial, se înțelege o stare profundă de teamă extremă, covârșitoare și paralizantă care înspăimântă victimele, tulbură profund echilibrul psihic și paralizează complet capacitatea de acțiune rațională. Această teamă colectivă intensă și debilitantă poate fi indusă strategic prin *terorizare* sistematică, adică prin practicarea continuă și calculată a amenințării credibile cu violența extremă sau folosirea efectivă și demonstrativă a acesteia împotriva populațiilor țintă. La rândul ei, violența este definită academic ca recurgerea deliberată și intenționată la forță fizică brutală de către un individ radicalizat sau un grup organizat în vederea prejudicierii grave a integrității fizice a unor persoane nevinovate sau distrugerii bunurilor materiale valoroase.

Definirea terorismului

O provocare conceptuală majoră

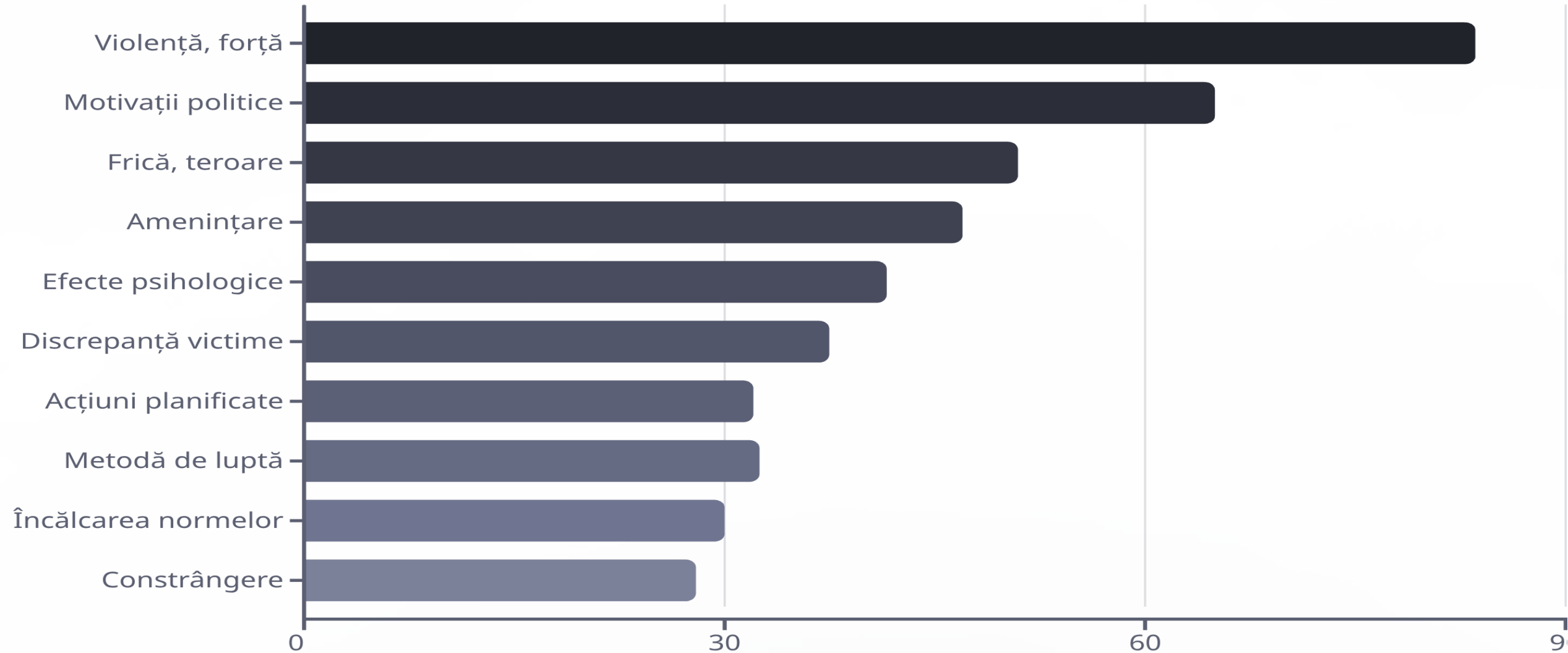
- ❏ **Observație importantă:** În prezent există aproximativ 200 de definiții diferite ale noțiunii complexe de terorism în literatura academică și documentele oficiale internaționale. Însă nu există încă un consens internațional larg acceptat privind definirea precisă și comprehensivă a terorismului de către specialiștii recunoscuți din domeniul politologiei comparative, sociologiei conflictului, studiilor de securitate sau al științelor militare strategice.

Singurul element fundamental în privința căruia specialiștii din diferite școli de gândire și tradiții academice ajung oarecum la un numitor comun acceptabil este acceptarea tipurilor general-representative de manifestare a terorismului, respectiv distingerea clară și necesară între **terorismul de stat** – exercitat sistematic de servicii și agenții specializate care dețin monopolul legitim sau pretins al coerciției violente într-un teritoriu dat – și **terorismul politic** – exercitat de „actorii temporari” non-statali, practicat inițial la începuturile sale la nivel intern, local sau regional, apoi extinzându-se treptat la nivel internațional și transnațional prin globalizare și interconectare.

Acest din urmă tip de terorism are drept autori și executanți indivizi radicalizați sau grupuri bine pregătite militar și logistic, puternic motivate ideologic prin considerente etnice exclusive, religioase fundamentaliste și politice extremiste. **Alex P. Schmid**, cercetător olandez cu renume internațional recunoscut în studii academice riguroase privind fenomenul complex al terorismului, și **Albert J. Jongman**, cercetător olandez asociat de la prestigioasa Universitate din Leiden, au colectat sistematic și analizat critic 109 definiții academice și oficiale distincte ale terorismului, examinând metodic principalele elemente constitutive comune, cât și modalitățile practice de prevenire și combatere a acestora prin strategii integrate.

Elementele definițiilor ale terorismului: Analiza Schmid și Jongman

Cercetătorii au identificat sistematic 22 de elemente distincte și recurente în aceste definiții diverse și au calculat rigoros frecvența statistică de apariție a lor în corpus-ul analizat, oferind astfel o perspectivă empirică solidă asupra componentelor esențiale ale fenomenului terorist:

Datele statistice prezentate revelează că **violența și forța fizică constituie elementul central**, prezent în 83,5% din definițiile analizate, urmate de motivațiile politice (65%) și inducerea fricii și terorii (51%). Această analiză empirică riguroasă demonstrează caracterul multidimensional al terorismului și necesitatea unei abordări comprehensive în definirea și combaterea acestui fenomen complex.

Tabelul complet al elementelor definiției

Element	Frecvență (%)	Element	Frecvență (%)
Violență, forță	83.5	Caracter arbitrar, aleatoriu	21
Motivații politice	65	Civili, necombatanți ca victime	17.5
Frică, accent pe teroare	51	Intimidare	17
Amenințare	47	Nevinovăția victimelor	15.5
Efecte psihologice anticipate	41.5	Grup, organizație răufăcătoare	14
Discrepanță între obiective și victime	37.5	Aspect simbolic, demonstrativ	13.5
Acțiuni planificate, organizate	32	Imprevizibilitate violenței	9
Metodă de luptă, strategie	32.5	Caracter clandestin	9
Încălcarea normelor acceptate	30	Caracter repetitiv	7
Constrângere, extorcare	28	Caracter penal	6
Aspect publicitar	21.5	Exigențe pentru terți	4

Acest tabel comprehensiv oferă o imagine completă și nuanțată a elementelor care definesc fenomenul terorist conform analizei academice riguroase, evidențiind diversitatea și complexitatea conceptuală a acestei amenințări la securitatea globală.

Colaborarea internațională: imperativ strategic împotriva terorismului

Deoarece terorismul a devenit un fenomen indubitabil global, transcendând granițele naționale, culturale și geografice, el trebuie tratat în mod corespunzător prin mecanisme și strategii la fel de globale și coordonate. Această realitate ar trebui să stimuleze și să catalizeze colaborarea constructivă, cooperarea operațională și conlucrarea strategică efectivă a tuturor statelor membre ale comunității internaționale la acțiuni comune, sincronizate și susținute împotriva terorismului în toate formele sale de manifestare.

Aceste acțiuni coordonate trebuie să fie bazate solid pe o concepție unitară, comprehensivă și coerentă, care ar aborda întreaga gamă complexă de instrumente diplomatice, economice, juridice, militare și de intelligence, precum și mecanisme multidimensionale ale cauzelor profunde și formelor diverse de manifestare a terorismului, atât în plan național, cât și la nivel regional și internațional global.

Dimensiunea globală

Dacă în ultimele decenii ale secolului al XX-lea terorismul părea că are predominant o dimensiune regională limitată, având centre mai puternice și mai active de manifestare concentrate în anumite zone geografice precum Asia de Sud și de Sud-Est, Orientul Mijlociu volatile și America Latină instabilă, în prezent acest fenomen este recunoscut ca fiind cu adevărat global, pandemic și omniprezent.

Adaptabilitate și evoluție

Terorismul contemporan tinde să se prezinte sub forme multiple, variate și în continuă metamorfoză, și își „îmbunătățește” constant capacitatea remarcabilă de supraviețuire și persistență prin adaptarea rapidă, flexibilă și creativă la mediul dinamic de securitate actual în continuă schimbare.

Exploatarea vulnerabilităților

Organizațiile teroriste exploatează în propriul beneficiu strategic valorile democratice fundamentale ale societăților deschise, cele mai actuale și sofisticate descoperiri ale științei și tehnicii moderne, lacunele și deficiențele din sistemele naționale și internaționale de securitate, și evident, utilizând în mod sistematic șantajul psihologic, corupția instituțională, amenințarea credibilă, forța letală și multe alte tactici sofisticate de destabilizare.

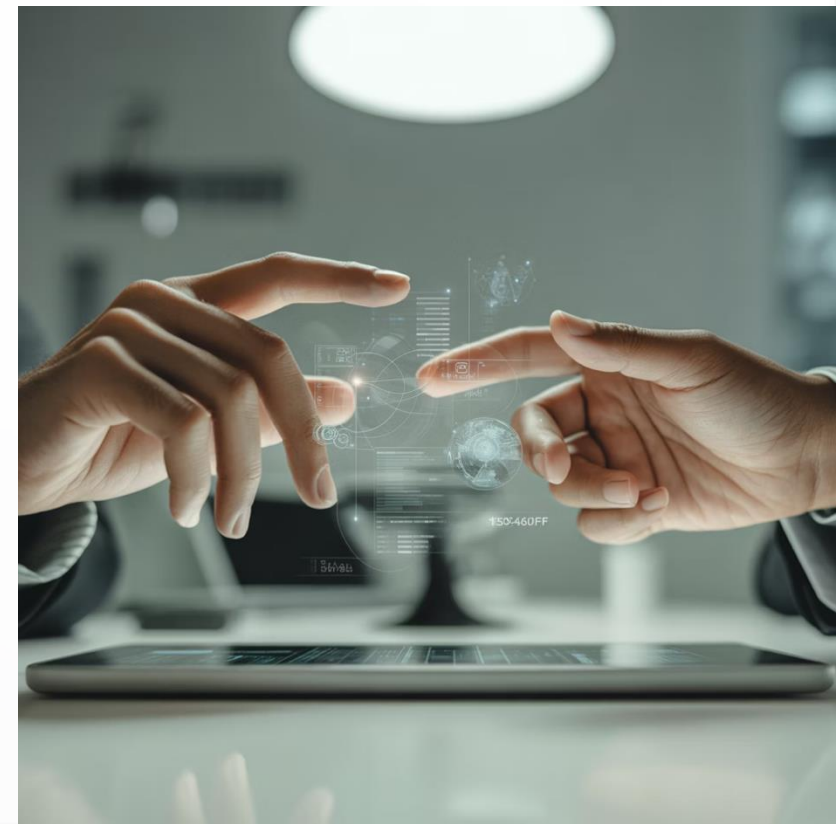
Terorismul în era post-Război Rece

După încheierea definitivă a „Războiului Rece” și prăbușirea sistemului bipolar tradițional, terorismul internațional a emersat rapid și s-a consolidat ca reprezentând principala amenințare asimetrică și riscul cel mai grav și imprevizibil la adresa securității internaționale în ansamblul său. Acest flagel contemporan poate fi combătut eficient și contracartat sistematic numai prin colaborarea intensificată și coordonarea strânsă internațională, multilaterală și bilaterală a serviciilor speciale de intelligence, a agențiilor de aplicare a legii și a structurilor de securitate din toate statele membre ale comunității globale.

În opinia fundamentată a expertului recunoscut **Audrey Kurth Cronin**, cercetător senior la Institutul Internațional de Studii Strategice, globalizarea accelerată a fenomenului terorismului reprezintă amenințarea principală, cea mai serioasă și mai complexă la adresa stabilității geopolitice pe termen lung și mediu în secolul al XXI-lea. Beneficiul paradoxal al globalizării constă în faptul observabil că reacția internațională coordonată la rețelele teroriste transnaționale a început, de asemenea, să devină tot mai globală, comprehensivă și eficientă în ultimii ani.

Domeniile recente de îmbunătățire semnificativă și progres substanțial includ colaborarea internațională sporită privind aplicarea coordonată a legislației anti-teroriste, îmbunătățirea substanțială a schimbului de informații clasificate și neclasificate între serviciile de intelligence și, în special, consolidarea semnificativă a controalelor financiare internaționale asupra fluxurilor monetare suspecte și a mecanismelor de combatere a finanțării terorismului prin canale licite și ilicite. A.K. Cronin susține convingător că trebuie să se depună un efort multilateral chibzuit, susținut și strategic de a depăși interesul episodic, superficial și fluctuant curent în analiza acestui fenomen complex, deoarece terorismul reprezintă o amenințare non-statală puternică, persistentă și fără precedent asupra întregului sistem internațional westphalian, încât niciun stat, indiferent de cât de puternic ar fi în mod tradițional din punct de vedere militar sau economic, nu-l poate învinge și eradic singur, în izolare, mai ales dacă îi lipsesc cele mai creative, inovatoare și adaptabile minți instruite, precum și implicarea profundă, susținută și pe termen lung în această luptă asimetrică complexă și de durată.

Coordonarea eforturilor informative internaționale

Coordonarea strategică efectivă a eforturilor informative, schimbul rapid și securizat de informații clasificate și sensibile și alte nevoi critice de cooperare operațională se realizează în practică prin protocoale bilaterale și multilaterale, programe de cooperare pe termen lung, proiecte comune specifice ori operațiuni informative coordonate, în timp ce conlucrarea internă, conform opiniei unanime a experților recunoscuți în domeniu, se referă specific la activitatea colaborativă desfășurată din interiorul unui singur serviciu național de informații, între diferitele sale direcții, departamente și unități specializate.

01

Colaborarea

Cât privește colaborarea inter-agențiilor, cercetătorii academici sunt unanimi în părerea că aceasta se referă specific la inițierea proactivă și dezvoltarea sistematică a unor proiecte operaționale specifice (de colaborare bilaterală sau multilaterală) și a unor acțiuni tactice concrete care vizează obținerea eficientă, verificarea riguroasă și valorificarea strategică optimă a informațiilor brute și a produselor informaționale finite, procesate și analizate profesionist.

03

Comunitatea de informații

Experții subliniază cu insistență faptul fundamental că o comunitate funcțională și eficientă de informații nu este și nu poate fi un simplu conglomerat neorganizat sau o colecție fragmentată de instituții birocratice care, separat și independent unele de altele, fără coordonare sau comunicare efectivă, încearcă să asigure în mod izolat securitatea statului și a cetățenilor săi.

02

Cooperarea

În timp ce cooperarea instituționalizată presupune organizarea formală, coordonarea strategică la nivel superior, susținerea logistică și tehnică continuă și realizarea efectivă în comun, sincronizată și eficientă a unor acțiuni operative specifice și complexe de către structurile specializate ale comunităților naționale și internaționale de informații și securitate.

04

Sistemul integrat

O comunitate adevărată și eficientă de informații este un tot organic integrat, coerent și sinergic, este un sistem organizațional complex și adaptat al cărui produs finit valoros este informația acționabilă, verificată și analizată de securitate națională și internațională, care servește direct procesului decizional strategic al conducerii statului.

Avantajele colaborării în comunitățile de informații

Toate componentele sistemului de securitate sunt strâns corelate și interdependente, colaborarea efectivă și constantă dintre instituțiile specializate fiind principiul fundamental, esențial și indispensabil al funcționării optime și eficiente a comunității integrate de informații și securitate la nivel național și internațional.

Completarea informațiilor

Colaborarea și cooperarea structurată a instituțiilor în cadrul comunităților de informații oferă avantaje majore în asigurarea completării reciproce a informațiilor parțiale sau fragmentare și verificarea încrucișată riguroasă a informațiilor obținute din surse multiple independente, reducând semnificativ riscul de erori sau lacune informaționale critice.

Prevenirea dezinformării

Schimbul constant și verificarea multilaterală a informațiilor previne eficient dezinformarea deliberată sau accidentală, manipularea strategică a percepțiilor și infiltrarea de informații false sau distorsionate în procesul decizional, protejând astfel integritatea și credibilitatea analizelor de securitate.

Evitarea suprapunerilor

Coordonarea eficientă evită suprapunerile costisitoare și ineficiente de eforturi, resurse umane și materiale limitate, precum și rivalitățile contraproductive și disfuncționale între agenții care pot submina grav eficiența operațională globală și pot crea vulnerabilități exploatabile de adversari.

Indiscutabil și evident, elementul fundamental coagulant, unificator și mobilizator al cooperării internaționale intensive și susținute în domeniul strategic al serviciilor speciale de intelligence și securitate îl reprezintă amplificarea fără precedent, alarmantă și accelerată a fenomenului terorismului internațional transnațional, atât în ceea ce privește gravitatea extremă și impactul devastator al actelor teroriste comise (din punct de vedere al numărului tragic de victime civile nevinovate și al pagubelor materiale și psihologice masive produse comunităților afectate), cât și al formei sale diverse, adaptative și din ce în ce mai sofisticate de manifestare operațională în teatrele de conflict contemporane.

Reforme în securitate: răspunsul la noua configurație a amenințărilor

Noua configurație complexă, dinamică și multidimensională a amenințărilor asimetrice la adresa securității naționale și internaționale a determinat și forțat statele democratice din spațiul euro-atlantic extins să implementeze reforme substanțiale și profunde de amploare în domeniul vital al securității și informațiilor, materializate concret prin elaborarea și adoptarea de strategii naționale de securitate comprehensivă, politici publice clare de securitate la nivel guvernamental, planuri detaliate de acțiuni operaționale și reglementări legislative moderne și adaptate la noile provocări ale secolului XXI.

Strategii naționale

Elaborarea și actualizarea periodică a strategiilor naționale de securitate care identifică amenințările prioritare, definesc obiectivele strategice pe termen mediu și lung și alocă resursele necesare pentru implementarea efectivă a măsurilor de securitate la toate nivelurile guvernamentale și în parteneriat cu sectorul privat.

Planuri de acțiune

Elaborarea unor planuri detaliate de acțiune operațională care traduc obiectivele strategice abstracte în măsuri concrete, specifice, măsurabile, realizabile și limitate în timp, cu responsabilități clare atribuite instituțiilor competente și cu mecanisme de monitorizare și evaluare a progresului implementării.

Aceste reforme comprehensive și integrate au transformat fundamental arhitectura de securitate a statelor membre NATO și Uniunii Europene, creând sisteme mai reziliente, mai adaptabile și mai eficiente de răspuns la amenințările teroriste și alte provocări de securitate emergente ale lumii contemporane globalizate și interconectate digital.

Politici de securitate

Dezvoltarea și implementarea de politici publice coerente de securitate care stabilesc cadrul instituțional, responsabilitățile clare ale agențiilor implicate, mecanismele de coordonare inter-agenții și standardele de performanță pentru evaluarea eficienței măsurilor adoptate în domeniul prevenirii și combaterii amenințărilor.

Reglementări legislative

Adoptarea și armonizarea cadrului legislativ național cu standardele și obligațiile internaționale, asigurând baza juridică necesară pentru acțiunile serviciilor de securitate, protejând în același timp drepturile fundamentale ale cetățenilor și menținând echilibrul delicat între securitate și libertățile civile în societățile democratice.

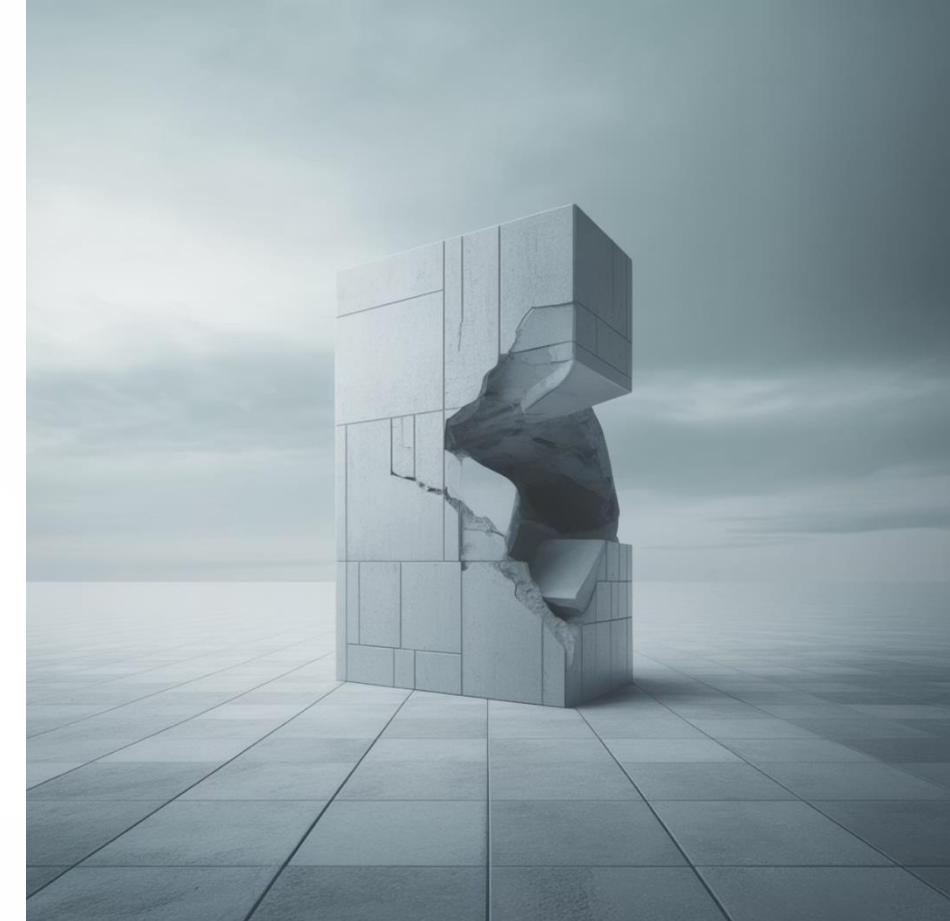
Vulnerabilitățile securității în Republica Moldova

Surse interne de insecuritate

Cele mai mari și mai grave surse interne de insecuritate care, încurajate strategic și favorizate operațional din exterior prin segmentul necontrolat transnistrean, afectează profund și persistent securitatea globală, unitatea teritorială și independența suverană a Republicii

Moldova includ:

- **Managementul defectuos al instituțiilor publice și lipsa capacității administrative eficiente**
- **Decăderea economică prelungită cu consecințele sale sociale devastatoare și migrația masivă**
- **Instabilitatea politică cronică și polarizarea profundă a societății**

Organele securității statului/sistemul național de securitate al Republicii Moldova, similar întregii societăți moldovenești în ansamblu, se află într-un proces continuu, complex și dificil de transformare structurală profundă și modernizare instituțională accelerată. Anume în aceste momente critice de tranziție democratică și europeană, când tranziția economică și reformele instituționale slăbesc temporar potențialul militar convențional, economic productiv și social-demografic al societății în ansamblul său, aceasta devine inevitabil mai vulnerabilă, mai fragilă și mai expusă față de pericolele grave și persistente din interior, generate de factori interni disfuncționali, și din exterior, orchestrate de actori statali și non-statali cu interese ostile stabilității și integrității teritoriale a țării.

În al doilea rând, suntem martorii direcți și participanții activi într-o lume aflată în plin proces accelerat și ireversibil de globalizare economică, tehnologică, culturală și de securitate, care aduce atât oportunități extraordinare de dezvoltare și prosperitate, cât și provocări inedite și riscuri asimetrice fără precedent pentru statele mici și vulnerabile precum Republica Moldova.

Politica națională de combatere a terorismului

Republica Moldova a elaborat cu responsabilitate și a implementat sistematic la nivel național o politică activă, comprehensivă și adaptată privind prevenirea proactivă și combaterea eficientă a terorismului în toate formele sale de manifestare potențială pe teritoriul țării și în cooperare cu partenerii internaționali strategici.

Mecanismul complex de realizare efectivă a acestei politici naționale cruciale se întemeiază solid pe principii definitorii clare, transparente și democratice, care ghidează acțiunile tuturor instituțiilor implicate și asigură respectarea standardelor internaționale și a valorilor democratice fundamentale:

a) Legalitate

Toate măsurile și acțiunile de prevenire și combatere a terorismului trebuie să fie strict conforme cu Constituția Republicii Moldova, legislația națională în vigoare și obligațiile internaționale ale statului, respectând supremația legii și protejând drepturile fundamentale ale cetățenilor.

b) Prioritatea prevenirii

Accentul principal este pus pe măsurile proactive de prevenire timpurie a terorismului prin identificarea și neutralizarea amenințărilor în stadii incipiente, înainte ca acestea să se materializeze în acte violente, prin monitorizare constantă, analiză de risc și intervenții preventive țintite.

c) Inevitabilitatea pedepsei

Garantarea certitudinii și inevitabilității pedepsei legale pentru săvârșirea oricărui act terorist sau pentru sprijinirea, finanțarea și facilitarea terorismului, indiferent de motivațiile invocate, prin mecanisme judiciare eficiente și cooperare internațională în domeniul extrădării și asistenței juridice.

d) Metode combinate

Îmbinarea optimă și flexibilă a metodelor publice transparente de combatere a terorismului, care implică informarea și mobilizarea societății civile, cu metodele secrete specializate de intelligence și operațiuni speciale, menținând echilibrul necesar între transparență și necesitatea protejării surselor și metodelor operative sensibile.

e) Abordare complexă

Folosirea integrată și coordonată în complex a unei game largi de măsuri complementare: de profilaxie socială și educațională, juridice și legislative, politice și diplomatice, și social-economice de abordare a cauzelor profunde ale radicalizării și extremismului violent în societate.

Principii operaționale în combaterea terorismului

Protecția victimelor

Prioritatea absolută acordată protejării integrității fizice și psihice a drepturilor persoanelor puse în pericol iminent de un act terorist și minimizarea cu orice mijloace a pierderilor tragice de vieți omenești nevinovate prin intervenții rapide, profesionale și proporționale ale forțelor speciale.

Cedări minime

Politica fermă de cedări minime, limitate strict la salvarea de vieți omenești, în fața teroristului și a revendicărilor acestuia, menținând credibilitatea și determinarea statului de a nu răsplăti actele teroriste și de a descuraja viitoare atacuri similare prin demonstrarea rezoluției guvernamentale.

Comandă unificată

Dirijarea unipersonală clară, comandamentul unificat și coordonarea centralizată eficientă a tuturor forțelor și mijloacelor heterogene antrenate în desfășurarea complexă a operațiilor antiteroriste, asigurând coerență strategică și eficiență operațională maximă prin eliminarea confuziilor și a deciziilor contradictorii.

Confidențialitate operațională

Menținerea unei publicități strict minime și controlate a procedeelelor tehnice sofisticate, a tacticii specifice de desfășurare a operațiilor antiteroriste sensibile și a componentei precise a participanților la aceste operațiuni critice, pentru a proteja eficiența viitoare a metodelor utilizate și securitatea personalului implicat în misiuni periculoase.

Aceste principii operaționale fundamentale ghidează acțiunile concrete ale forțelor de securitate în situații de criză teroristă și asigură un răspuns profesionist, proporțional și eficient la amenințările teroriste, menținând în același timp respectul pentru statul de drept și valorile democratice ale societății moldovenești.

Sistemul organelor securității statului în Republica Moldova

Potrivit art. 13 din Legea privind organele securității statului, sistemul integrat și coordonat al organelor securității statului este format din mai multe instituții specializate complementare care își desfășoară activitatea în conformitate strictă cu legile respective și cu atribuțiile specifice stabilite prin cadrul legal național:

Serviciul de Informații și Securitate (SIS)

Instituția centrală de intelligence și contraintelligence a Republicii Moldova, responsabilă de colectarea, analiza și diseminarea informațiilor de securitate națională și de protecția intereselor vitale ale statului împotriva amenințărilor interne și externe.

Serviciul de Protecție și Pază de Stat (SPPS)

Instituția specializată responsabilă de asigurarea protecției fizice a demnitarilor de stat, a instalațiilor guvernamentale strategice și a obiectivelor de importanță națională critică împotriva oricăror amenințări și atacuri potențiale.

Poliția de Frontieră a MAI

Structura specializată responsabilă de supravegherea și controlul frontierelor de stat ale Republicii Moldova, prevenirea și combaterea trecerilor ilegale, a traficului de persoane, droguri și arme, și asigurarea integrității teritoriale a țării.

Serviciul Vamal

Instituția responsabilă de controlul vamal la punctele de trecere a frontierei, prevenirea contrabandei și a traficului ilicit de mărfuri periculoase, colectarea taxelor vamale și facilitarea comerțului legal internațional conform reglementărilor în vigoare.

Sistemul include, de asemenea, instituțiile de învățământ specializate pentru pregătirea personalului de securitate și alte instituții și organizații nemilitarizate ale organelor securității statului care sprijină misiunea principală de asigurare a securității naționale prin diverse funcții auxiliare și de suport logistic și tehnic.

Autoritățile implicate în combaterea terorismului

01

Președintele Republicii Moldova

Coordonează la cel mai înalt nivel politic întreaga activitate complexă de combatere a terorismului la nivel național și reprezintă țara în relațiile internaționale privind cooperarea antiteroristă, asigurând direcția strategică și coerența politicii naționale în acest domeniu vital.

03

Serviciul de Informații și Securitate

Ca autoritate națională specializată și desemnată legal, desfășoară nemijlocit și direct activitatea operațională de combatere a terorismului prin colectarea de intelligence, monitorizarea amenințărilor, infiltrarea grupărilor suspecte și neutralizarea comploturilor teroriste în faza de planificare.

Acest sistem ierarhic și bine structurat de autorități cu responsabilități clare și complementare asigură o abordare comprehensivă, coordonată și eficientă a prevenirii și combaterii amenințării teroriste la nivel național, respectând în același timp principiile democratice de supraveghere civilă și responsabilitate instituțională.

02

Guvernul Republicii Moldova

Este principala autoritate executivă responsabilă de organizarea operațională concretă a activității de combatere a terorismului și de asigurarea acesteia cu toate forțele umane necesare, mijloacele tehnice adecvate și resursele financiare suficiente pentru implementarea efectivă a măsurilor preventive și reactive.

04

Centrul Antiterorist al SIS

Este structura operațională specializată abilitată explicit prin lege cu dirijarea tactică, coordonarea inter-agenții și realizarea concretă a măsurilor specifice de combatere a terorismului, servind ca punct focal național pentru toate activitățile antiteroriste și cooperarea internațională în domeniu.

Autorități complementare în combaterea terorismului

Autoritățile Republicii Moldova care desfășoară activități complementare și de sprijin în combaterea terorismului, în limitele stricte ale împuternicirilor lor legale specifice și în coordonare cu structurile centrale, includ:

- **Procuratura Generală**

Supraveghează legalitatea investigațiilor și asigură urmărirea penală a infracțiunilor de terorism

- **Ministerul Afacerilor Interne**

Asigură ordine publică, intervenții rapide și suport logistic în situații de criză teroristă

- **Ministerul Apărării**

Pune la dispoziție capacități militare specializate pentru operațiuni antiteroriste complexe

- **Poliția de Frontieră**

Previne infiltrarea teroriștilor și a materialelor periculoase prin frontierele de stat

- **Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale**

Gestionează consecințele atacurilor teroriste și coordonează răspunsul la evenimente catastrofale

- **Serviciul de Protecție și Pază de Stat**

Protejează personalitățile și obiectivele strategice împotriva atacurilor teroriste

- **Serviciul Vamal**

Previne contrabanda cu materiale explozive, arme și substanțe periculoase

- **Ministerul Dezvoltării Informaționale**

Asigură securitatea cibernetică și protecția infrastructurii IT critice naționale

- **Departamentul Instituțiilor Penitenciare**

Previne radicalizarea în închisori și monitorizează deținuții condamnați pentru terorism

- **Serviciul prevenirea și combaterea spălării banilor**

Combate finanțarea terorismului prin monitorizarea tranzacțiilor financiare suspecte

Necesitatea coordonării și rolul Consiliului Suprem de Securitate

Prezența unui ansamblu larg, divers și specializat de autorități cu atribuții clare și complementare de asigurare a securității naționale impune necesitatea absolută și urgentă a coordonării eficiente și continue a activității acestora în scopul preîntâmpinării proactive și contracarării rapide și eficiente a eventualelor pericole grave de ordin intern, generate de factori endogeni, și extern, orchestrate de actori statali și non-statali ostili.

În toate țările dezvoltate democratic și funcționale din lume, persoana cu cea mai mare funcție constituțională de stat, direct responsabilă legal și politic de asigurarea comprehensivă a securității naționale în toate dimensiunile sale, este șeful puterii executive centrale. În Republica Moldova, similar sistemului prezidențial american, persoana cu responsabilitatea ultimă și supremă este **Președintele țării**, care exercită prerogative constituționale extinse în domeniul securității și apărării naționale.

Pe lângă șeful puterii executive funcționează permanent **organul suprem consultativ specializat** ce îl consiliază profesionist și obiectiv în problemele complexe și sensibile ale securității naționale, coordonează în mod efectiv politica strategică a departamentelor și agențiilor responsabile de asigurarea securității în diferitele sale dimensiuni, trasează obiectivele strategice clare și prioritățile pe termen mediu și lung ale activității acestora – **Consiliul Suprem de Securitate**. Acest organism colegial de nivel superior reunește miniștrii cheie, șeful Serviciului de Suformații Securitate, precum și alți oficiali superiori relevanți, asigurând o abordare interinstituțională integrată, coerentă și sinergică a provocărilor de securitate cu care se confruntă națiunea. Consiliul servește ca forum principal de dezbatere strategică, de luare a deciziilor critice în situații de criză și de monitorizare a implementării politicilor de securitate națională adoptate la cel mai înalt nivel al statului.

Directiva de acțiuni antiteroriste: cadrul operațional

O realizare majoră și semnificativă a anului 2011, care a marcat un progres substanțial în capacitatea operațională antiteroristă a Republicii Moldova, a fost elaborarea comprehensivă și adoptarea oficială a „**Directivei de acțiuni antiteroriste**”, document strategic fundamental în baza căruia acționează în mod coordonat și eficient toate marile unități militare și paramilitare, unitățile specializate operaționale și subunitățile tactice desemnate oficial să participe activ în acțiunile complexe antiteroriste pe teritoriul național și, eventual, în misiuni internaționale de sprijin.

Directiva operațională este elaborată în strictă conformitate cu prevederile Legii nr. 539-XV din 12 octombrie 2001 cu privire la combaterea terorismului, cu toate modificările și completările ulterioare aduse acesteia pentru adaptare la evoluțiile mediului de securitate și la bunele practici internaționale. A fost întocmit cu atenție și profesionalism **planul detaliat de estimare și evaluare continuă a pericolelor și amenințărilor specifice** la obiectivele de importanță majoră strategică și critică a Armatei Naționale și, totodată, au fost verificate minuțios și evaluate riguros prin inspecții și exerciții practice toate unitățile militare și instituțiile militare în acest sens vital pentru pregătirea operațională.

Directiva stabilește proceduri operaționale standard clare, lanțuri de comandă precise, protocoale de comunicare sigure, mecanisme de mobilizare rapidă și reguli de angajament pentru diferite scenarii de amenințare teroristă, asigurând astfel un răspuns profesionist, proporțional și eficient al forțelor de securitate în situații de criză acută. Documentul este actualizat periodic pentru a reflecta evoluțiile tactice ale amenințării teroriste și lecțiile învățate din exercițiile de antrenament și din experiența operațională internațională comună.

Cadrul juridic național în combaterea terorismului

Este de menționat și subliniat faptul important că în articolul 4 fundamental al Legii nr. 539-XV este prezentată clar și explicit poziția principială a Republicii Moldova referitoare la necesitatea imperativă de a accentua și intensifica conlucrarea constructivă și ajutorul reciproc substanțial al statelor suverane și al diferitelor organizații internaționale și regionale specializate în domeniul vast al activității de prevenire și combatere a terorismului internațional.

Deschidere spre colaborare

Prin această prevedere legală fundamentală se menționează și se reafirmă explicit că statul nostru, bazându-se solid pe principiile unanim recunoscute ale dreptului internațional în domeniu și pe rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU, este complet deschis colaborării active, intensive și pe termen lung cu organele specializate de ocrotire a normelor de drept și cu serviciile speciale de intelligence și securitate ale altor state partenere și aliate, precum și cu organizațiile internaționale și regionale guvernamentale și neguvernamentale în competența legală cărora intră direct lupta complexă împotriva terorismului în toate formele sale de manifestare.

Utilizarea experienței internaționale

De asemenea, prin includerea și codificarea prevederii respective în legislația națională se remarcă și se subliniază necesitatea vitală de utilizare multilaterală, comprehensivă și adaptată a experienței internaționale bogate și diversificate în lupta globală împotriva acestui fenomen complex și în continuă evoluție, crearea și operaționalizarea unui mecanism național și regional eficient, profesionist și rezistent de combatere a terorismului internațional transnațional.

Blocarea canalelor ilicite

Se urmărește, de asemenea, blocarea tehnică sigură și monitorizarea permanentă a posibilelor canale diverse și sofisticate ale traficului ilicit de armament militar și civil, substanțe explozive industriale și improvizate, materiale radioactive și chimice periculoase, atât în interiorul suveran al țării prin controale interne riguroase, cât și a „importului” necontrolat și ilegal din țările străine vecine sau îndepărtate prin frontierele permeabile sau poroase.

Acest cadru juridic comprehensiv reflectă angajamentul ferm al Republicii Moldova față de cooperarea internațională în combaterea terorismului și dorința de a contribui activ la eforturile globale de menținere a păcii și securității internaționale prin respectarea standardelor și obligațiilor legale asumate.

Legislația națională: acte normative fundamentale

Legea nr. 190-XVI (2007)

Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului – instrument juridic esențial pentru blocarea fluxurilor financiare ilegale către organizațiile teroriste

Legea nr. 229-XV (2003)

Privind desemnarea organului competent al RM pentru relații oficiale cu Centrul Antiteroare al statelor membre CSI – cadru pentru cooperarea regională

Hotărârea Parlamentului nr. 464-XV (2001)

Cu privire la combaterea terorismului – document politic fundamental care stabilește angajamentul național în lupta antiteroristă

HG nr. 778 (2002)

Privind aprobarea Regulamentului-tip al grupului operativ pentru dirijarea operației antiteroriste – proceduri pentru coordonarea acțiunilor în situații de criză

HG nr. 873 (2002)

Pentru aprobarea Regulamentului privind modul de reabilitare socială a persoanelor care au suferit în urma unui act terorist – protecție și sprijin pentru victime

HG nr. 1295 (2006)

Privind Centrul Antiterorist al SIS – structura operațională centrală specializată în combaterea terorismului la nivel național

Acest arsenal legislativ comprehensiv oferă cadrul juridic necesar pentru acțiunile eficiente de prevenire și combatere a terorismului, asigurând în același timp respectarea drepturilor fundamentale și a principiilor statului de drept în toate aspectele activității antiteroriste desfășurate pe teritoriul Republicii Moldova.

Rezoluțiile Consiliului de Securitate ONU: angajamente internaționale

Republica Moldova este parte activă și responsabilă la următoarele rezoluții fundamentale ale Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite în domeniul crucial al prevenirii și combaterii terorismului la nivel global, demonstrând astfel angajamentul ferm față de comunitatea internațională și respectarea obligațiilor multilaterale asumate:

- Rezoluția 1373 (2001)

Adoptată imediat după atacurile teroriste din 11 septembrie, stabilește obligații legale pentru toate statele membre de a preveni și combate finanțarea terorismului și de a coopera în schimbul de informații
- Rezoluția 1540 (2004)

Vizează prevenirea proliferării armelor de distrugere în masă către actori non-statali, inclusiv grupări teroriste, prin controale stricte de export și securizarea materialelor sensibile
- Rezoluția 1617 (2005)

Consolidează măsurile împotriva Al-Qaida, Taliban și entităților asociate, îmbunătățind regimul de sancțiuni și mecanismele de implementare la nivel național
- Rezoluția 1624 (2005)

Abordează problema incitării la terorism și a propagandei extremiste, solicitând statelor să adopte măsuri pentru a preveni radicalizarea și recrutarea teroristă

Implementarea consecventă a acestor rezoluții obligatorii ale Consiliului de Securitate demonstrează integrarea Republicii Moldova în arhitectura globală de securitate și angajamentul de a contribui activ la eforturile colective de combatere a amenințării teroriste internaționale prin cooperare multilaterală și respectarea standardelor internaționale stabilite.

Cadrul juridic european: Convenția și Protocolul Consiliului Europei

Republica Moldova este parte contractantă și activă la următoarele instrumente juridice fundamentale ale Consiliului Europei în domeniul vital al prevenirii și combaterii terorismului, reflectând angajamentul european și integrarea în sistemul juridic continental:

1

Convenția europeană pentru reprimarea terorismului

Adoptată la Strasbourg în 1977

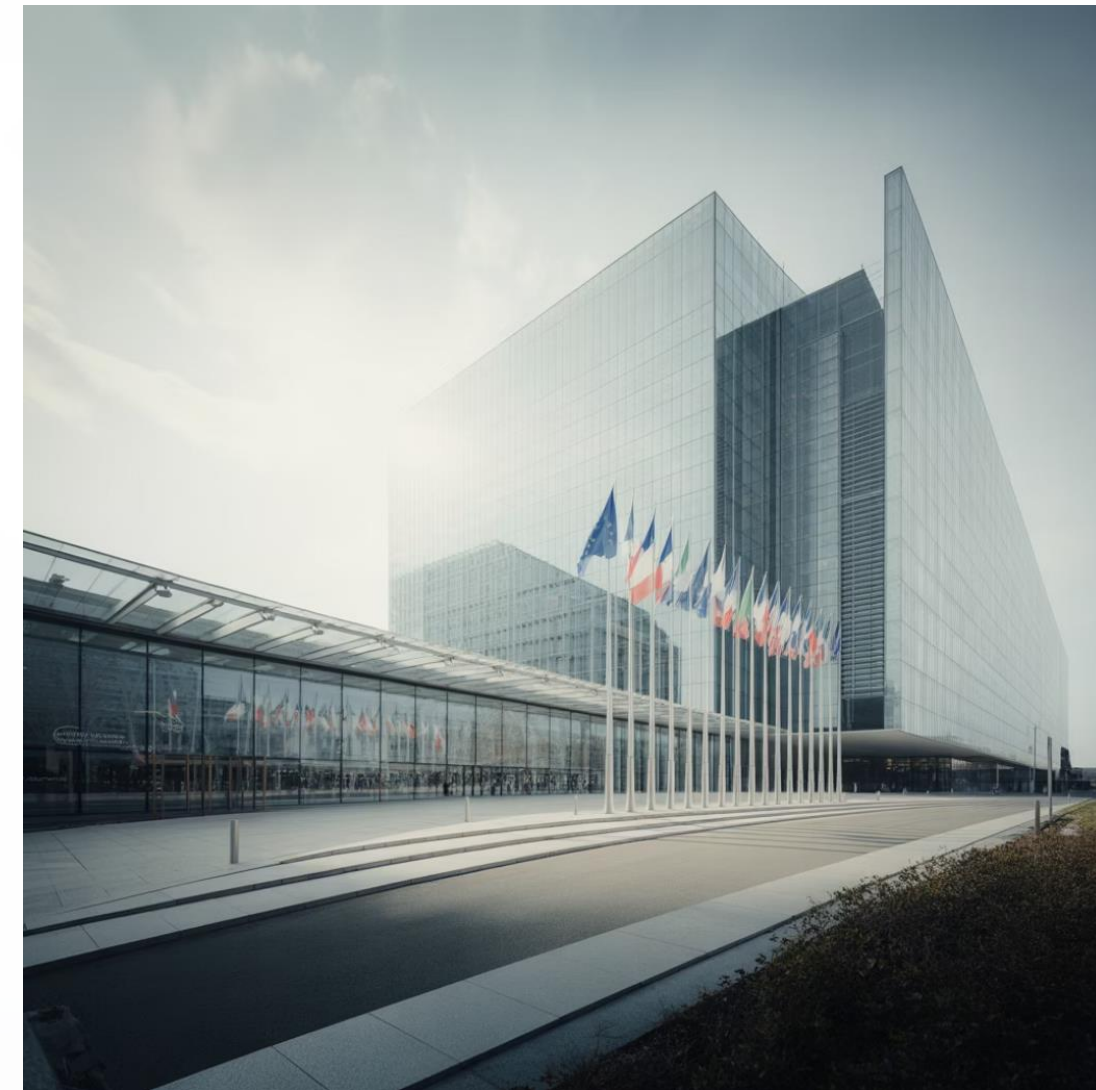
Primul instrument juridic internațional major dedicat specific combaterii terorismului în Europa, care stabilește principiul că anumite acte violente grave nu pot fi considerate infracțiuni politice și astfel facilitează extrădarea și cooperarea judiciară între statele membre în urmărirea teroriștilor, eliminând scăpările legale tradiționale care permiteau refuzul extrădării

2

Protocolul de amendare a Convenției europene

Adoptat la Strasbourg în 2003

Modernizează și actualizează Convenția din 1977 pentru a răspunde noilor provocări ale terorismului contemporan, extinzând lista actelor considerate teroriste conform evoluțiilor din dreptul internațional, consolidând mecanismele de cooperare judiciară și armonizând definițiile și procedurile cu alte instrumente internaționale relevante adoptate după evenimentele din 2001.

Aderarea și implementarea acestor instrumente juridice europene demonstrează orientarea pro-europeană a Republicii Moldova și dorința de armonizare a legislației și practicilor naționale cu standardele democratice europene în domeniul combaterii terorismului, menținând în același timp respectul pentru drepturile omului și principiile statului de drept fundamentale pentru identitatea europeană comună.

Cooperarea în cadrul CSI: acorduri și protocoale regionale

Republica Moldova este parte activă și angajată la următoarele acorduri, decizii și protocoale fundamentale ale Comunității Statelor Independente (CSI) în domeniul strategic al prevenirii și combaterii terorismului, reflectând importanța cooperării regionale post-sovietice:

1

Acordul CSI privind colaborarea în lupta cu terorismul

Minsk, 1999 – Cadrul juridic fundamental pentru cooperarea multilaterală între statele post-sovietice în schimbul de informații, coordonarea acțiunilor operative și asistența juridică reciprocă în investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de terorism pe spațiul CSI

2

Decizia privind Centrul Antiteroare CSI

Minsk, 2000 – Înființarea structurii operaționale centrale de coordonare a eforturilor antiteroriste ale statelor membre, facilitând schimbul rapid de informații operative, coordonarea operațiunilor comune și dezvoltarea capacităților naționale prin training și asistență tehnică

3

Protocolul privind modalitatea organizării măsurilor comune

Chișinău, 2002 – Stabilește proceduri operaționale detaliate pentru desfășurarea în comun și coordonată a măsurilor concrete de combatere a terorismului pe teritoriile statelor membre CSI, inclusiv operațiuni speciale transfrontaliere și răspuns coordonat la crize

Aceste mecanisme de cooperare regională sunt esențiale pentru Republica Moldova, având în vedere provocările specifice de securitate din regiune, inclusiv riscurile generate de zona transnistreană necontrolată care poate servi ca refugiu pentru activități ilicite și spațiu de tranzit pentru fluxuri ilegale transfrontaliere. Cooperarea în cadrul CSI completează și consolidează eforturile multilaterale ale țării în combaterea amenințării teroriste globale.

Cooperarea GUAM în domeniul securității

Republica Moldova este membră fondatoare și activă a organizației regionale GUAM (Georgia, Ucraina, Azerbaijan, Moldova), participând la:

Acordul GUAM privind colaborarea în combaterea terorismului

Yalta, 2002

Acest acord strategic fundamental privind colaborarea intensificată între guvernele statelor - membre ale GUAM în domeniul vital al combaterii terorismului, crimei organizate transnaționale și altor tipuri grave de infracțiuni transfrontaliere constituie un pilon esențial al cooperării regionale în zona Mării Negre extinse și a Caucazului.

Acordul stabilește mecanisme concrete de cooperare între serviciile de aplicare a legii și structurile de securitate ale statelor membre, incluzând:

- Schimbul operațional de informații
Despre activități teroriste suspecte, grupări criminale organizate și amenințări comune la securitatea regională prin canale sigure și rapide de comunicare
- Asistență juridică reciprocă
Facilitarea procedurilor de extrădare, a investigațiilor comune și a cooperării judiciare în cazurile cu implicații transnaționale complexe
- Operațiuni comune coordonate
Desfășurarea de operațiuni speciale transfrontaliere coordonate împotriva rețelilor teroriste și criminale care operează pe teritoriile multiple ale statelor membre
- Dezvoltarea capacităților
Training comun, exerciții multilaterale și schimb de bune practici pentru îmbunătățirea capacităților operaționale ale forțelor de securitate din statele membre

GUAM oferă Republicii Moldova o platformă suplimentară valoroasă de cooperare regională, complementară eforturilor în cadrul altor organizații internaționale, contribuind la crearea unui mediu de securitate regional mai stabil și la consolidarea capacităților naționale de răspuns la amenințări comune.

Concluzii: angajamentul Republicii Moldova în coaliția antiteroristă globală

Realizând pe deplin și asumând totalmente imperativul moral și strategic al combaterii hotărâte și susținute a terorismului în toate formele sale de manifestare, țara noastră, după cum s-a menționat și documentat anterior în această prezentare comprehensivă, este parte activă, responsabilă și angajată a coaliției antiteroriste globale extinse și susține cu fermitate, consecvență și devotament eforturile colective ale comunității internaționale unite în contracararea eficientă a acestui fenomen devastator, acest angajament fiind confirmat oficial și solemn de către Parlamentul Republicii Moldova în anul 2001, imediat și prompt după comiterea atacurilor teroriste tragice și fără precedent din Statele Unite ale Americii din 11 septembrie, care au șocat întreaga lume civilizată.

Necesitatea strategiei comune

Mai mult, având în vedere nenumăratele abordări academice și practice diverse ale conceptelor fundamentale de securitate și mediul dinamic de securitate contemporan, considerăm cu convingere că obținerea și consolidarea unei strategii comune coerente, comprehensive și eficiente în ambele cazuri reprezintă o necesitate obiectivă imperativă și urgentă, care, însă, nu poate fi atinsă și realizată efectiv decât prin conștientizarea profundă și generalizată a faptului fundamental că multe dintre actualele provocări grave și complexe de securitate cu care ne confruntăm sunt rezultatul direct al existenței și persistenței unor amenințări comune transnaționale și vulnerabilități structurale partajate, care necesită în mod absolut soluții coordonate și integrate de aceeași natură multilaterală și sinergică.

Analiza riguroasă necesară

Acest lucru presupune în mod logic că demersul complex de identificare precisă și evaluare obiectivă a schimbărilor profunde și rapide din mediul dinamic de securitate internațional, trebuie să se constituie într-o analiză riguroasă, sistematică și continuă a problematicii variate existente în jurul conceptului multidimensional de securitate, analiză delimitată clar și fundamentată solid pe certitudinea existenței a trei constante fundamentale și imuabile în sistemul complex al mediului internațional contemporan: statul suveran, ca actor principal și legitimat, starea structurală de anarhie prin lipsa unui guvern mondial supranațional funcțional și puterea în toate aspectele sale diverse – militară, economică, diplomatică, informațională și soft power cultural.

Concluzii: Necesitatea reorganizării sistemului de securitate națională

Din aceste considerente fundamentale și strategice, necesitatea imperativă de a elabora, adopta și implementa politici publice clare și strategii de perspectivă pe termen lung coerente, adaptabile și eficiente în scopul nobile al asigurării comprehensive a securității naționale în toate dimensiunile sale dictează și impune necesitatea urgentă de reorganizare profundă și modernizare substanțială a sistemului integrat al securității naționale al Republicii Moldova într-un mod optim și eficient care este sensibil și receptiv la nevoile și prioritățile naționale reale și în evoluție, și care poate și trebuie să reziste cu succes și să răspundă eficient la provocările multiple și complexe ale fenomenului global al terorismului contemporan în toate formele sale sofisticate de manifestare.

În conformitate strictă cu deciziile ferme și angajamentele solemne ale Comunității Internaționale unite, toate țările responsabile și angajate au mărit semnificativ și continuu volumul substanțial de mijloace financiare, umane și tehnice alocate prioritar pentru problema vitală și urgentă a contracarării eficiente a terorismului la nivel național, regional și global. Au fost luate și implementate măsuri comprehensive de optimizare strategică a potențialului operațional al serviciilor speciale de intelligence și securitate, fapt care a permis și facilitat o rezistență mai efektivă, mai rapidă și mai profesionistă a fenomenului complex al spălării banilor și finanțării terorismului prin canale licite și ilicite.

De asemenea, au fost adoptate măsuri legislative importante de consolidare substanțială a structurii legislative și de drept cu scopul explicit de suprimarea fermă a activității teroriste prin incriminare clară și pedepsire exemplară, precum și predarea rapidă și inevitabilă a teroriștilor identificați și capturați spre judecată echitabilă și transparentă la momentul oportun conform procedurilor legale stabilite. Toate statele participante active la consultațiile internaționale multilaterale oferă ajutor reciproc substanțial în întocmirea precisă și actualizarea constantă a listelor comprehensive de teroriști cunoscuți și bănuți și organizații teroriste active din diferite țări ale lumii, facilitând astfel cooperarea operațională și aplicarea coordonată a măsurilor restrictive. Toate țările responsabile au primit, analizat și implementat lista internațională cu denumirile organizațiilor bănuite serios de finanțarea directă sau indirectă a terorismului, după care au început prompt procesul legal și administrativ de înghețare imediată și confiscare ulterioară a mijloacelor financiare și activelor materiale ale acestor organizații suspecte. În rândurile țărilor europene democratice a fost revizuită fundamental baza instituțională și legislativă cu scopul precis de determinare clară a rolului legitim al armatei profesioniste și a organelor civile de drept în cadrul operațional al manifestărilor coordonate anti-teroriste pe teritoriul național și în teatre de operațiuni externe.

QUO VADIS?

Încotro mergem în lupta împotriva terorismului?

Provocările viitorului în domeniul securității informaționale și combaterii terorismului rămân complexe și în continuă evoluție. Republica Moldova, ca parte integrantă a comunității internaționale, trebuie să continue eforturile de modernizare a capacităților sale de securitate, să consolideze cooperarea internațională și să mențină vigilența față de amenințările emergente în spațiul cibernetic și fizic.

Drumul înainte necesită investiții continue în educație, tehnologie, capacități instituționale și, mai presus de toate, în formarea unei culturi de securitate la nivel național care să implice activ societatea civilă, sectorul privat și instituțiile statului într-un parteneriat solid pentru protejarea valorilor democratice și asigurarea unui viitor sigur și prosper pentru cetățenii Republicii Moldova.

